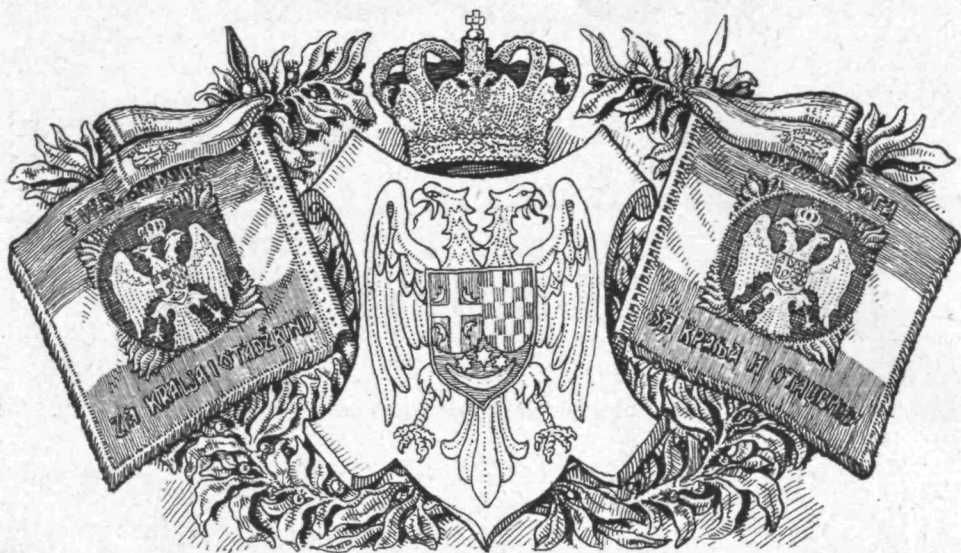

Naš prvi december — praznik ujedinjenja.

Jugoslavija in Francija.

(Ob odkritju spomenika hvaležnosti v Beogradu.)

Srečni ste vi, otroci, v današnji naši lepi Jugoslaviji. Prav je, da jo ljubite iz vsega srca. A pred 15 leti še ni bilo Jugoslavije. Takrat je divjala po svetu strašna vojna, ker sovražniki niso pustili, da bi se rodila Jugoslavija, ki so jo želeli in prerokovali naši predniki, pesniki, pisatelji in naši veliki možje. Mnogo je bilo sovražnikov, Nemcev, Madžarov, Turkov in njih zaveznikov, a zmagale so jih združene armade Rusov, Francozov, Angležev, Amerikancev, Belgijcev in Jugoslovanov, ki so po pefletni vojni napravili mir in iztrgali lepe naše jugoslovenske pokrajine iz rok neusmiljenih sovražnikov. Veliko je bilo trpljenja v teh petih letih svetovne vojne, a največ je trpela uboga Srbija, ki je šla s svojo junaško vojsko osvobojevati našo domovino, a so jo zato napadli sovražniki od treh strani, tako da se je morala srbska vojska, vkljub svojemu brezprimernemu junaštvu, umikati, in z njo je zapustil domove ves narod in bežal pred grozovitimi sovražniki proti morju, da si reši življenje. Vse železnice, vse ceste in vsa pota so bila polna bežečega ljudstva. In sredi te množice so bile tudi matere s svojimi otročki. Bilo je to v mesecu novembru, ko je že nastajal mraz in začel naletavati prvi sneg. Mnogo mater je opešalo na poti, mnogo jih je umrlo od truda in lakote, mnogo jih je zmrznilo v zimskih nočeh pod milim nebom. Mnogo otrok se je izgubilo, mnogo jih je obležalo na poti. Nekatere so vzeli s seboj vojaki, druge so

pobrale sestre Rdečega križa in so jih odpravljale proti Solunu, kjer se je nabrala velika množica beguncev. Kam sedaj s tolikim številom zapuščenih otrok, ki so si rešili komaj golo življenje? V teh težkih dneh je plemenita Francija podala Srbiji pomožno roko. Vkljub temu, da je sama strašno trpela zaradi vojne, ker so sovražniki vdrli tudi v njene dežele, in vkljub temu, da je imela sama mnogo beguncev, je poslala v Solun ladje, da reši srbske otroke. Na tisoče zapuščenih sirot so vkrcali na velike parnike in jih po morju prepeljali v Francijo, kjer so jih dobri ljudje sprejeli z odprtimi rokami, jih oblekli in nasitili. Nastanili so jih v posebnih zavodih in poskrbeli, da so imeli svoje šole. S kakimi radostnimi pogledi so ubogi srbski otroci po večdnevni vožnji pozdravljali zelene bregove Francije, ko so se jim približali po tolikem trpljenju! In s kakšno hvaležnostjo so jo zapuščali, ko so se vračali v osvobojeno domovino, kjer so zopet našli svoj dom. In ta hvaležnost do plemenite Francije je ostala nam vsem globoko v srcih. Ne le, da je s svojim orožjem odločila našo zmago, rešila je tudi na tisoče mladih Jugoslovenov, ki bodo koristili svoji domovini in se vedno spominjali dobrote, ki jim jih je izkazala Francija v tistih najtežjih dneh. Zato nas druži in bo družilo s Francijo večno prijateljstvo. Naša mlada Jugoslavija je že večkrat pokazala Franciji, kako se zaveda tega prijateljstva, a najlepše je to dokazala z ogromnim spomenikom, ki so ga odkrili dne 11. t. m. v Beogradu. To je delo našega največjega umetnika, kiparja Meštrovića, ki bo nad starim beograjskim Kalimegdanom za vselej pričalo o hvaležnosti Jugoslavije do njenih plemenitih zaveznikov.

Anžek Panžek.

Anžek Panžek doli z Broda
gazdin zvesti je oproda;
bele goske pase,
zlate uživa čase.

Vse poletje vriska
in na dudo piska;
ko Martin se bliža,
žalostna je viža.

Čreda se mu manjša,
pesemca je tanjša,
a ko pride zima,
črede nič več nima.

Goski dve le in gosaček!
Anžek Panžek je beraček, !!
na zapečku plaka
in na Vuzem čaka . . .

Utva.